

***Assan Alüminyum, Türkiye'deki İşçi Hakları Endişeleri ile ilgili Şikayetler
Hakkında***

PAYDAŞ DEĞERLENDİRMESİ

22 Temmuz 2009

*Uyum Danışmanlığı / Ombudsmanlığı
Uluslararası Finans Kurumu /
Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı
www.cao-ombudsman.org*

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar Listesi.....	ii
1. Giriş	2
2. CAO'nun Yaklaşımı	3
3. Sonuç ve Sonraki Adımlar.....	5

KISALTMALAR LİSTESİ

CAO	Uyum Danışmanlığı / Ombudsmanlığı
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
MIGA	Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı
TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Türk Metal	Türkiye Metal İşçileri Sendikası
Assan Alüminyum	Assan Alüminyum A.Ş.
PS2	IFC'nin Sosyal ve Çevresel Sürdürülebilirlik ile ilgili Politika ve Performans Standartları ve Bilgilerin Açıklanması ile ilgili Politika Standartları No. 2: İşçi ve Çalışma Koşulları
ESRS	IFC Çevresel ve Sosyal İnceleme Özeti
ESAP	IFC Çevresel ve Sosyal Eylem Planı

1. Giriş

Uyum Danışmanlığı/Ombudsmanlığı (CAO), Uluslararası Finans Kurumu'nun (IFC) ve Uluslararası Yatırım Garanti Ajansı'nın (MIGA) bağımsız şikayet mekanizmasıdır. CAO doğrudan Dünya Bankası Grubu Başkanına bağlıdır ve görev alanında IFC ve MIGA projelerinden etkilene topluluklar ve bireyler tarafından sunulan şikayetlerin adil, nesnel ve yapıcı bir şekilde ele almak ve bu projelerin sosyal ve çevresel sonuçlarını iyileştirmek yer almaktadır.

Bir şikayetin CAO müdahalesi için belirlenen kriterleri karşıladığının belirlenmesinin ardından, CAO Ombudsmanı, sorunları açıklığa kavuşturmak, taraflar arasında perspektifleri ve ilgileri ile ilgili iletişimi kolaylaştırmak ve çözüm fırsatlarının tespiti için onlara yardımcı olmak amacıyla bir durum değerlendirmesi yapar.

Bu doküman, CAO'nun şikayeti ele almak için takındığı yaklaşımı ve CAO'nun bu yaklaşımının sonuçlarını açıklamaktadır.

1.1. Şikayet

17 Ekim 2008 tarihinde, CAO Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonundan (TÜRK-İŞ) bir şikayet almıştır. Bu şikayet Türkiye Metal İşçileri Sendikası (Türk Metal) ve Assan Alüminyum işçileri adına sunulmuştur. Şikayette işçilerin Assan Alüminyum'daki dernekleşme özgürlüğü ve toplu sözleşme görüşmeleri önündeki sınırlamalar ile ilgili endişeler dile getirilmiştir.

27 Ekim 2008 tarihinde şikayetin değerlendirmeye uygun olduğu kararlaştırılmıştır.

1.2. Proje

Şikayet, Assan Alüminyum'a sağlanan bir IFC kredisi ile ilgilidir. Şikayetin alındığı tarihte, kredinin IFC tarafından ilk değerlendirmeleri yapılmaktaydı. Assan Alüminyum daha önce devlete ait olan bir alüminyum levha, rulo ve folyo üreticidir ve 2005 yılında bir aile şirketi olan Kibar Grubu'na (Kibar) geçmiştir. Assan Alüminyum tesisleri Türkiye'nin Marmara Bölgesinde, İstanbul'a yaklaşık 40 km uzaklıktaki Dilovası-Gebze'de bulunmaktadır.

IFC tarafından değerlendirilmekte olan proje, yaklaşık 150 milyon \$'lık bir yatırım programıdır ve şirketin küresel rekabetçiliğini arttırmaya, daha verimli üretim süreçlerinin uygulamaya konulmasına ve enerji tasarrufları yoluyla işletme maliyetlerinin düşürülmesine yönelik olarak Assan Alüminyum'un mevcut kapasitesinin modernize edilmesini, geliştirilmesini ve artırılmasını amaçlamaktadır.

Proje ve şirket ile ilgili daha fazla bilgiye IFC'nin Önerilen Yatırım Özetinden ve Çevresel ve Sosyal İnceleme Özetinden¹ ulaşılabilir.

¹ IFC Önerilen Yatırım Özeti (SPI), IFC Çevresel ve Sosyal İnceleme Özeti (ESRS), Proje Kimlik # 26648, 11 Ağustos 2008, www.ifc.org/projects adresinden ulaşılabilir.

2. CAO'nun Yaklaşımı

CAO şikayet başvurusunu IFC'nin değerlendirme aşamasında aldığından dolayı, CAO şikayeti IFC'ye bildirmiştir ve IFC'ye daha fazla değerlendirme yapmadan kendi durum tespit incelemesini tamamlama fırsatını tanımıştır. Bu durum, IFC'ye şikayet mektubunda dile getirilen hususları kurumun çevresel ve sosyal durum tespit süreci kapsamında ele almasına olanak tanımıştır. IFC şu anda durum tespit çalışmasını tamamlamış durumdadır ve bu çalışmada Assan Alüminyum'un Tuzla ve Dilovası üretim sahalarında gerçekleştirilen bir üçüncü taraf işgücü değerlendirmesi de yer almaktadır.

İşgücü değerlendirmesinde, yönetim / işçi ilişkileri, işçilerin işçi örgütlerine katılma hakkı ve işçilerin şikayet mekanizmalarının etkililiği de dahil olmak üzere IFC'nin İşçi ve Çalışma Koşulları ile ilgili Performans Standardının tüm unsurları ele alınmıştır. Bu süreç kapsamında, yönetim temsilcileri, işçiler ve işçi temsilcileri ile bire bir ve gruplar halinde görüşmeler yapılmıştır. İşgücü değerlendirmesi kapsamında, Türkiye Metal İşçileri Sendikasının (Metal-İş) bir temsilcisi ile de görüşülmüştür.

Durum tespit çalışmasına dayalı olarak, IFC bir Çevresel ve Sosyal İnceleme Özeti (ESRS)² hazırlamıştır ve Assan Alüminyum ile bir Çevresel ve Sosyal Eylem Planı (ESAP)³ üzerinde anlaşmaya varmıştır – bu dokümanlar IFC'nin web sitesinde yayınlanmıştır.⁴

2.1 IFC'nin Çevresel ve Sosyal İnceleme Özeti (ESRS)

IFC'nin durum tespitleri ve bulguları Çevresel ve Sosyal İnceleme Özeti (ESRS) özetlenmektedir. Söz konusu doküman üçüncü taraf işgücü değerlendirmesinin bulgularını da içermektedir. IFC'nin Çevresel ve Sosyal İnceleme Özeti (ESRS) çok sayıda işçi sorunu ele alınmaktadır. Aşağıda söz konusu şikayet ile en fazla ilişkili bölümlerden alıntılar yer almaktadır:

İşçilerin örgütlenmesi ile ilgili olarak:

Assan yönetimi IFC'ye her çalışanın bir işçi örgütüne katılmakta serbest olduğunu bildirmiştir. Şu anda çalışanlar içinde azınlığı oluşturan bazı işçiler sendika üyesidir, ve Dilovası fabrikasında sendika üyeliği 2005 yılından bu yana azalarak sendikaya üye işçi sayısı bir işverenin Türkiye kanunları uyarınca toplu sözleşme yapmakla yükümlü olduğu sınırın altına inmiştir. Geçmişte sendika karşıtı faaliyetler olduğu iddia edilmekle birlikte, üçüncü taraf denetiminde sendikalaşma özgürlüğünün önünde hiçbir baskı kanıtı bulunmamıştır. İleriye yönelik olarak, sendikalaşma özgürlüğü aşağıdaki yollarla desteklenecektir:

- (i) Assan, İnsan Kaynakları Politikasında “Şirketin sendikalaşma özgürlüğüne saygı duyduğunu” açıkça belirtecektir (bakınız ESAP madde 4);

² IFC Çevresel ve Sosyal İnceleme Özeti (ESRS), Proje Kimlik # 26648, 31 Mart 2009

³ IFC Çevresel ve Sosyal Eylem Planı (ESAP), Proje Kimlik # 26648, 11 Şubat 2009

⁴ www.ifc.org/projects adresinde 26648 proje numarası ile arama yapınız; IFC'nin ESRS dokümanında, “client documentation” sekmesi altında ESAP'a bir link bulunmaktadır.

- (ii) *Revize edilen İnsan Kaynakları Politikası, hem şirkete hem de çalışanlara tanınan ve getirilen haklar ve yükümlülükler hakkında bilinç düzeyinin artırılması yönelik olarak tasarlanan bir eğitim programı yoluyla Assan'ın işgücüne açıklanacaktır. (bakınız ESAP madde 6 ve 7).*

2.2 IFC'nin Çevresel ve Sosyal Eylem Planı

Çevresel ve Sosyal Eylem Planı, IFC ve Assan Alüminyum'un üzerinde anlaşığı ve kredi anlaşmasına dahil ettiği "gerekli düzeltici eylemleri" açıklamaktadır. Eylem Planı işçi sorunları ile ilgili çok sayıda madde içermekle birlikte, aşağıda sadece şikayetle en fazla ilgili olanlardan alıntılara yer verilmiştir:

Assan Alüminyum (26648), Çevresel ve Sosyal Eylem Planı			
Madde	Eylem	Tamamlama Göstergesi	Zaman Çizelgesi
PS2: İşçi ve Çalışma Koşulları			
4	Assan, İnsan Kaynakları Politikasında sendikalaşma hakkına atıfta bulunulmasını sağlayacaktır. Bu politika tüm tesislerde yayınlanacak ve Assan çalışanlarının ve Assan yönetim personelinin hakları ve yükümlülükleri belirtilecektir.	Revize Edilen Politikanın ve tüm tesislerde yayınlandığına dair kanıtların IFC'ye sunulması.	Kullandırma Koşulu
5	Assan İnsan Kaynakları Politikasında, Şirketin eşit fırsat tanıyan bir işveren olduğunu ve istihdam kararlarını işin gerekleri ile ilgili olmayan kişisel özelliklere göre almadığını teyit edecektir.	Revize Edilen Politikanın ve tüm tesislerde yayınlandığına dair kanıtların IFC'ye sunulması.	Kullandırma Koşulu
6	Assan işyerinde çekirdek işgücü standartlarının standartlaştırılmış bildirimlerini, işçiler tarafından kolaylıkla anlaşılabilir bir şekilde görünür kılacaktır.	Yayınlandığına dair kanıtların IFC'ye sunulması.	Kullandırma Koşulu
7	Assan tüm çalışanlarını İnsan Kaynakları Politikası ve Assan çalışanların hak ve yükümlülükleri konusunda eğitecektir. Bu eğitim kapsamında, sendikalaşma özgürlüğü ile ilgili konular da bulunacaktır	(i) Tüm tesislerde eğitimin gerçekleştirilmesi. (ii) Sendikalaşma özgürlüğünün olduğunu teyit etmek için İşgücü Denetiminin bir üçüncü tarafça yapılması.	(i) 31 Nisan 2009 (ii) 31 Temmuz 2009
9	Assan tüm tesislerindeki işçi temsilcilerinin işçiler tarafından seçilmesini sağlayacaktır. (i) İşçileri işçi temsilcilerinin hakları ve yükümlülükleri konusunda eğitecektir.	(i) Assan'ın gerçekleştirilen eğitimin programını sunması. (ii) Seçim kayıtlarının ve seçim sürecinin bir açıklamasının sunulması.	(i) 31 Temmuz 2009 (ii) 31 Aralık 2009

Assan Alüminyum (26648), Çevresel ve Sosyal Eylem Planı			
Madde	Eylem	Tamamlama Göstergesi	Zaman Çizelgesi
	(ii) Dilovası fabrikasında işçi temsilcisinin seçilmesi.		

3. Sonuç ve Sonraki Adımlar

ESAP'ta yer alan eylem maddeleri, Assan Alüminyum'un da kabul ettiği IFC kredi gereklilikleridir.

CAO, IFC'nin durum tespit çalışmasının bulgularından ve ESAP'ta belirtilen eylem maddelerinden tatmin olmuştur. Bu bilgileri 18 Mayıs 2009 tarihinde şikayet sahipleri ile paylaşmıştır.

CAO, bu eylem maddelerinin başarılı bir şekilde uygulanmasını izleyecektir.